

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda)

7. juuli 2021 *

Lepinguväline vastutus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Iraani vastu suunatud piiravad meetmed – Nende isikute ja üksuste loetelu, kelle rahalised vahendid ja majandusressursid külmutatakse – Üldkohtu pädevus – Aegumine – Isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine

Kohtuasjas T-455/17,

Naser Bateni, elukoht Hamburg (Saksamaa), esindaja: advokaat M. Schlingmann,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: J.-P. Hix ja M. Bishop,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindaja: C. Hödlmayr, J. Roberti di Sarsina ja M. Kellerbauer,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artiklite 268 ja 340 alusel esitatud nõue hüvitada kahju, mis hagejale väidetavalt tekkis seetõttu, et tema nimi kanti loeteludesse, mis on esiteks esitatud nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsuse 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT 2010, L 195, lk 39), II lisas (mis toimus nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsusega 2011/783/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2011, L 319, lk 71)), ja nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 423/2007 (ELT 2010, L 281, lk 1), VIII lisas (mis toimus nõukogu 1. detsembri 2011. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 1245/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010 (ELT 2011, L 319, lk 11)), ja teiseks esitatud nõukogu 23. märtsi 2012. aasta määruse (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus nr 961/2010 (ELT 2012, L 88, lk 1) IX lisas, ning kolmandaks esitatud nõukogu 15. novembri 2013. aasta otsuse 2013/661/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2013, L 306, lk 18), lisas ja nõukogu 15. novembri 2013. aasta rakendusmääruse (EL) nr 1154/2013, millega rakendatakse määrust nr 267/2012 (ELT 2013, L 306, lk 3), lisas,

* Kohtumenetluse keel: saksa

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: president H. Kanninen, kohtunikud M. Jaeger ja O. Porchia (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik B. Lefebvre,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 20. novembri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Hageja Naser Bateni on Iraani kodanik, kes elab alates 2008. aasta märtsist Saksamaal, kus ta asutas 2009. aastal Saksa õiguse alusel äriühingu HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (edaspidi „HTTS“), mis tegutseb laevaagendina ja laevade tehnilise haldajana.
- 2 Käesolev kohtuasi käsitleb piiravaid meetmeid, mis on kehtestatud selleks, et avaldada survet Iraani Islamivabariigile, et ta lõpetaks tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast ohtliku tuumaenergiaalase tegevuse ja tuumarelvade kandesüsteemide väljatöötamise. Eelkõige on tegu meetmetega, mis on võetud Islamic Republic of Iran Shipping Linesi (edaspidi „IRISL“) vastu, kellega hagejal ja HTTSil olid Euroopa Liidu Nõukogu sõnul sidemed.
- 3 Rahvusvahelise õiguse raamistikus võttis ÜRO Julgeolekunõukogu (edaspidi „julgeolekunõukogu“) 23. detsembril 2006 vastu resolutsiooni 1737 (2006), kus ta väljendas tõsist muret seoses Iraani arendatava tuumaprogrammiga ja nõudis surve avaldamist sellele riigile, et programmi „piirata“ ja „peatada“ mõningad selle osad eesmärgiga säilitada rahvusvaheline rahu ja julgeolek.
- 4 24. märtsil 2007 võttis julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1747 (2007). Selle resolutsiooni punktis 5 oli märgitud: „Iraan ei tohi otse ega kaudselt tarnida, müüa ega üle anda tema territooriumilt ega tema kodanike vahendusel ega tema lipu all sõitvaid laevu või lennukeid kasutades ühtegi relva ega relvadega seotud varustust ning kõik riigid peavad keelama omandada neid kaupu Iraanilt oma kodanikel või nende lipu all sõitvaid laevu või õhusõidukeid kasutades, olenemata sellest, kas need kaubad on pärit Iraani territooriumilt või mitte.“
- 5 3. märtsil 2008 võttis julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1803 (2008). Selle punktis 11 kutsuti kõiki riike üles „kontrollima [...] Iraanist või Iraani saadetavaid kaubasaadetisi õhusõidukitel ja laevadel, mida omavad või hoiavad käigus Iran Air Cargo ja [IRISL], kui on põhjendatult alust uskuda, et see õhusõiduk või laev veab selle resolutsiooniga või resolutsiooniga 1737 (2006) või resolutsiooniga 1747 (2007) keelustatud kaupa“.
- 6 9. juuni 2010. aasta resolutsiooniga 1929 (2010) võttis julgeolekunõukogu rea lisameetmeid IRISLi suhtes. Muu hulgas laiendati selle resolutsiooni punktidega 14–22 resolutsioonis 1737 (2006) ette nähtud varade külmutamise meedet „III lisas nimetatud [IRISLi] üksustele ja igale nende nimel või juhatusel tegutsevale isikule või üksusele, samuti – sealhulgas õigusvastaste vahendite kaudu –

nende omandis või kontrolli all olevatele üksustele, või üksustele, kelle kohta on [ÜRO sanktsioonide] komitee kindlaks teinud, et nad on aidanud neil sanktsioonidest kõrvale hoida või rikkuda [tema] resolutsioonide sätteid“.

- 7 Euroopa Liidus on vastu võetud nõukogu 27. veebruari 2007. aasta ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2007, L 61, lk 49), ja nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 423/2007, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2007, L 103, lk 1).
- 8 Resolutsiooni 1929 (2010) täitmiseks võttis Euroopa Ülemkogu 17. juunil 2010 vastu „Iraani deklaratsiooni“ (Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järelduste II lisa (dokument EUCO 3/10)), milles kutsuti nõukogu üles võtma meetmeid resolutsioonis ette nähtud meetmete rakendamiseks, samuti täiendavaid meetmeid eesmärgiga toetada kõikide Iraani tuumaprogrammiga seotud lahendamata mureküsimuste lahendamist läbirääkimiste teel. Nendes meetmetes tuli keskenduda mitmele Iraani majanduse peamisele sektorile, eelkõige „Iraani transpordisektorile, eriti [IRISLile] ja tema tütaretevõtjatele“.
- 9 Nõukogu rakendas Euroopa Ülemkogu „Iraani deklaratsiooni“ 26. juuli 2010. aasta otsusega 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT 2010, L 195, lk 39). Selle otsuse II lisas on loetletud isikud ja üksused, kes ei olnud määratud julgeolekunõukogu või resolutsiooni 1737 (2006) alusel moodustatud sanktsioonide komitee poolt ning kelle vara külmutatakse.
- 10 Otsusega 2010/413 kandis nõukogu HTTSi nime selle otsuse II lisas toodud üksuste loetellu põhjendusel, et ta „tegutseb [Hafize Darya Shipping Linesi] nimel Euroopas“. Samuti kanti loetellu IRISLi ja mitme teise Iraani laevandusettevõtja nimed, nimelt IRISL Europe GmbH, Hafize Darya Shipping Lines (edaspidi „HDSL“) ja Safiran Pyam Darya Shipping Lines (edaspidi „SAPID“).
- 11 Selle tagajärjel kanti IRISLi, IRISL Europe'i, HDSLi, SAPIDI ja HTTSi nimed nõukogu 26. juuli 2010. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 668/2010, millega rakendatakse määruse (EÜ) nr 423/2007 artikli 7 lõiget 2 (ELT 2010, L 195, lk 25), määruse nr 423/2007 V lisas olevasse loetellu.
- 12 IRISL ja 17 äriühingut, sealhulgas IRISL Europe, HDSL ja SAPID, esitasid 8. oktoobril 2010 Üldkohtule hagi, milles palusid tühistada nende nimede kandmise otsuse 2010/413 II lisas ja rakendusmäärusega nr 668/2010 muudetud määruse nr 423/2007 V lisas sisalduvatesse loeteludesse. See hagi registreeriti Üldkohtu kantseleis numbriga T-489/10.
- 13 Nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta otsusega 2010/644/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2010, L 281, lk 81), jäeti HTTSi nimi otsuse 2010/413 II lisas sisalduvasse loetellu põhjendusel, et ta on äriühing, kes on „IRISLi kontrolli all või tegutseb IRISLi nimel“.
- 14 Nõukogu võttis 1. detsembril 2011 vastu otsuse 2011/783/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2011, L 319, lk 71). Otsuse 2011/783 kohaselt lisati hageja nimi nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kes on kantud otsuse 2010/413 II lisas olevasse III tabelisse.

- 15 Vastavalt otsusele 2011/783 muudeti 1. detsembri 2011. aasta rakendusmäärusega (EL) nr 1245/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010 (ELT 2011, L 319, lk 11), nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 423/2007 (ELT 2010, L 281, lk 1), VIII lisa, lisades muu hulgas hageja nime selles lisas sisalduvasse loetellu.
- 16 Otsusest 2011/783 ja rakendusmäärusest nr 1245/2011, mis puudutavad hageja nime kandmist määruse nr 961/2010 VIII lisa esitatud loetellu (edaspidi „esimene loetellu kandmine“), nähtub, et hageja loetellu kandmise põhjenduseks märgiti järgmist: „IRISLi endine õigusdirektor, [...] [HTTSi] direktor“ ja „[v]arietevõtte NHL Basic Limited direktor“.
- 17 Pärast nõukogu 23. jaanuari 2012. aasta otsust 2012/35/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2012, L 19, lk 22), võttis see institutsioon 23. märtsil 2012 vastu määruse (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 961/2010 (ELT 2012, L 88, lk 1). Määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti e alusel kanti hageja ja HTTSi nimi viimati nimetatud määruse IX lisa toodud loetellu sisuliselt samadel põhjustel, mis on esitatud esimeses loetellu kandmises, välja arvatud viide hageja ülesannetele varietevõtte NHL Basic Ltd direktorina (edaspidi hagejat puudutavas osas „teine loetellu kandmine“).
- 18 Üldkohus tühistas 12. juuni 2013. aasta kohtuotsusega HTTS vs. nõukogu (T-128/12 ja T-182/12, ei avaldata, EU:T:2013:312) otsuse 2012/35 ja määruse nr 267/2012 HTTSi puudutavas osas.
- 19 Üldkohus rahuldab 6. septembri 2013. aasta kohtuotsusega Bateni vs. nõukogu (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) hageja esitatud tühistamishagi teise loetellu kandmise peale ja tühistas selle alates 16. novembrist 2013 osas, milles rakendusmäärus nr 1245/2011 puudutas hagejat.
- 20 Üldkohus rahuldab 16. septembri 2013. aasta kohtuotsusega Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (T-489/10, EU:T:2013:453) IRISLi ja teiste laevandusettevõtjate, sealhulgas IRISL Europe'i, HDSL-i ja SAPID-i hagi otsuse 2010/644, rakendusmääruse nr 668/2010, määruse nr 961/2010 ja määruse nr 267/2012 peale neid puudutavas osas.
- 21 Nõukogu võttis 10. oktoobril 2013 vastu otsuse 2013/497/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2013, L 272, lk 46), ning määruse (EL) nr 971/2013, millega muudetakse määrust nr 267/2012 (ELT 2013, L 272, lk 1). Otsuse 2013/497 põhjenduse 2 ja määruse nr 971/2013 põhjenduse 2 kohaselt on nende eesmärk kohandada loetellu kandmise kriteeriume isikute ja üksuste suhtes, kes on aidanud loetellu kantud isikutel või üksustel kõrvale hoida asjaomaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide või otsuse 2010/413/ÜVJP ja määruse nr 267/2012 sätetest või kõnealuseid sätteid rikkuda, et need hõlmaksid isikuid ja üksusi, kes on ise hoidnud kõnealustest sätetest kõrvale või neid rikkunud.
- 22 Otsuses 2013/497 nähti muu hulgas ette, et otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti b lisatakse uus loetellu kandmise tingimus, mis hõlmab „[IRISLile] või [tema] omanduses või kontrolli all olevatele või [tema] nimel tegutsevatele üksustele kindlustus- või muid esmatähtsaid teenuseid pakkuvad isikud ja üksused [...]“. Seetõttu lisati sama kriteerium määrusega nr 971/2013 ka määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti e.

- 23 Pärast eespool punktides 18–20 nimetatud kohtuotsuste kuulutamist kandis nõukogu hageja ja HTTSi nimed veel kord loetellu. Nõukogu võttis 15. novembril 2013 vastu otsuse 2013/661/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT 2013, L 306, lk 18). Samal päeval võttis nõukogu vastu rakendusmääruse (EL) nr 1154/2013, millega rakendatakse määrust nr 267/2012 (ELT 2012, L 306, lk 3). Otsusega 2013/661 ja selle rakendusmäärusega kanti need nimed uuesti loeteludesse, mis on esitatud vastavalt otsuse 2010/413 II lisas ja määruse nr 267/2012 IX lisas (edaspidi koos hagejat puudutavas osas „kolmas loetellu kandmine“).
- 24 Kolmandat loetellu kandmist põhjendati asjaoluga, et hageja tegutses IRISLi nimel. „Ta oli IRISLi direktor kuni aastani 2008 ning seejärel IRISL Europe GmbH tegevdirektor. Ta on [HTTSi] tegevdirektor, mis on IRISLi nimel tegutsevate üksustena loetellu kantud [SAPIDi] ja [HDSLi] peagent ning osutab neile põhilisi agenditeenuseid“.
- 25 Üldkohus rahuldab 18. septembri 2015. aasta kohtuotsusega HTTS ja Bateni vs. nõukogu (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650) tühistamishagi, mille hageja oli esitanud kolmanda loetellu kandmise peale ja HTTS oli esitanud määruse nr 1154/2013 peale teda puudutavas osas.
- 26 Hageja esitas nõukogule 23. märtsi 2017. aasta kirjas nõude hüvitada kahju, mis tema hinnangul oli tekkinud tema suhtes võetud piiravate meetmete tõttu.
- 27 Nõukogu jättis 15. mai 2017. aasta kirjaga selle nõude rahuldamata.
- 28 Samal ajal jäeti 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsusega HTTS vs. nõukogu (T-692/15, EU:T:2017:890) rahuldamata HTTSi hagi nõudega mõista nõukogult tema kasuks välja 2 516 221,50 euro suurune hüvitis varalise ja mittevaralise kahju eest, mis tekkis tema suhtes võetud piiravate meetmete tõttu. Seejärel tühistas Euroopa Kohus selle kohtuotsuse 10. septembri 2019. aasta kohtuotsusega HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694). Euroopa Kohus suunas Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu alusel kohtuasja, mis registreeriti numbriga T-692/15 RENV: HTTS vs. nõukogu, tagasi Üldkohtusse ning jättis kohtukulude otsustamise edaspidiseks.

Menetlus ja poolte nõuded

- 29 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 14. juulil 2017. Kohtuasi määrati lahendamiseks Üldkohtu kolmandale kojale.
- 30 Nõukogu esitas 10. novembril 2017 kostja vastuse.
- 31 Komisjon esitas 20. oktoobril 2017 Üldkohtu kantseleisse avalduse menetlusse astumiseks nõukogu nõuete toetuseks.
- 32 Nõukogu esitas 26. oktoobril 2017 oma seisukohad komisjoni menetlusse astumise avalduse kohta. Hageja esitas 9. novembril 2017 oma seisukohad komisjoni menetlusse astumise avalduse kohta.
- 33 Üldkohtu kolmanda koja presidendi 17. novembri 2017. aasta otsusega anti komisjonile luba astuda käesolevas asjas menetlusse.

- 34 Komisjon esitas oma menetlusse astuja seisukohad 8. jaanuaril 2018 ja kohtuasja pooled esitasid selle kohta oma märkused ette nähtud tähtaja jooksul.
- 35 Hageja esitas repliigi 9. veebruaril 2018 ja nõukogu esitas vasturepliigi 23. märtsil 2018.
- 36 Üldkohtu kantseleisse 18. aprillil 2018 saabunud kirjas palus hageja vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 106 lõikele 2 kohtuistungil korraldamist suuliste seisukohtade ärakuulamiseks.
- 37 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul võttis Üldkohus (kolmas koda) esimese menetlust korraldava meetme, mis seisnes poolte ärakuulamises seoses võimaliku menetluse peatamisega kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni kohtuasjas C-123/18 P. Pooled esitasid selle kohta oma seisukohad määratud tähtaja jooksul.
- 38 Üldkohtu kolmanda koja president otsustas 12. juuni 2018. aasta otsusega käesolevas asjas menetluse peatada.
- 39 Pärast 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) kuulutamist võttis Üldkohus (kolmas koda) ettekandja-kohtuniku ettepanekul teise menetlust korraldava meetme, mis seisnes poolte ärakuulamises küsimuses, millised tagajärjed tulenevad sellest kohtuotsusest käesoleva kohtuasja jaoks. Pooled esitasid seoses sellega oma seisukohad ette nähtud tähtaja jooksul.
- 40 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti kodukorra artikli 27 lõike 5 alusel, määras Üldkohtu president kohtuasja teisele ettekandja-kohtunikule, kes määrati esimesse kotta oma uues koosseisus, mistõttu määrati käesolev kohtuasi sellele kojale.
- 41 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul rahuldab Üldkohus hageja taotluse kohtuistungil korraldamiseks ja avas menetluse suulise osa.
- 42 Esimese koja president otsustas 30. juuni 2020. aasta otsusega kodukorra artikli 68 lõike 1 alusel pärast poolte ärakuulamist liita käesolev kohtuasi kohtuasjaga T-692/15 RENV: HTTS vs. nõukogu menetluse suulise osa huvides.
- 43 Pärast seda, kui kohtuistung oli COVID-19ga seotud tervisekriisi tõttu mitu korda edasi lükatud, kuulati poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suulistele küsimustele ära 20. novembri 2020. aasta kohtuistungil, mis toimus hageja nõusolekul videokonverentsi vahendusel.
- 44 Hageja palub Üldkohtul:
- mõista nõukogult välja hüvitis summas 250 000 eurot mittevarelise kahju eest, mis tal tekkis järgmistel põhjustel:
    - kuna otsusega 2011/783 kanti ta nimi otsuse 2010/413 II lisa III tabelisse ja rakendusmäärusega nr 1245/2011 kanti ta nimi määruse nr 961/2010 VIII lisa III tabelisse;
    - tema nimi kanti määruse nr 267/2012 IX lisa III tabelisse;

- tema nimi kanti otsuse 2013/661 lisa III tabelisse ja rakendusmääruse nr 1154/2013 lisa III tabelisse (edaspidi koos „vaidlusalused loetelud“);
  - kohustada nõukogu maksuma alates 24. märtsist 2017 kuni 250 000 euro suuruse summa täieliku maksmiseni viivitusintressi Euroopa Keskpanga (EKP) poolt peamistele refinantseerimistehingutele rakendatavas intressimääras, mida suurendatakse kahe protsendipunkti võrra;
  - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 45 Nõukogu palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 46 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Üldkohtu pädevus

- 47 Kostja vastuses väidab nõukogu, et Üldkohus ei ole pädev otsustama kahju hüvitamise hagi üle seoses otsustega 2011/783 ja 2013/661, mis võeti vastu ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames.
- 48 Sellega seoses tuleb märkida, et piiravate meetmete esemeks olevate isikute või üksuste tõhusa kohtuliku kaitse põhimõte nõuab nimetatud kaitse täielikkuse huvides seda, et Euroopa Liidu Kohus saaks lahendada kahju hüvitamise hagi, mille need isikud või üksused on esitanud ÜVJP otsustes ette nähtud piiravate meetmetega tekitatud kahju hüvitamiseks (6. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus *Bank Refah Kargaran vs. nõukogu*, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punkt 43).
- 49 Järelikult tuleb tõdeda, et Üldkohtul on pädevus lahendada kahju hüvitamise hagi osas, milles sellega taotletakse sellise kahju hüvitamist, mis on väidetavalt tekkinud füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes võetud piiravate meetmete tõttu, mis on ette nähtud ÜVJP otsustes (6. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus *Bank Refah Kargaran vs. nõukogu*, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punkt 44).
- 50 Käesolevas asjas tuleb märkida, et nagu hageja kohtuistungil kinnitas, on käesoleva kahju hüvitamise hagi eesmärk saada hüvitist mittevaralise kahju eest, mis tuleneb rakendusmääruse nr 1245/2011, määruse nr 267/2012 ja rakendusmääruse nr 1154/2013 vastuvõtmisest. Lisaks viitab hageja otsustele 2011/783 ja 2013/661 üksnes osas, milles need on nende määruste alus ja vajalik tingimus.
- 51 Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et Üldkohus on pädev vaatama läbi hageja esitatud kahju hüvitamise nõuet.

Kahju hüvitamise hagi aegumine

- 52 Nõukogu väidab kostja vastuses, et kahju hüvitamise hagi on osaliselt aegunud.
- 53 Nõukogu väidab sellega seoses, et õigused, millele hageja tugineb, põhinevad nõukogu 1. detsembri 2011. aasta, 23. märtsi 2012. aasta ja 15. novembri 2013. aasta aktidel ning et nendel aktidel põhinevate hagide puhul hakkas aegumistähtaeg kulgema nendel kuupäevadel.
- 54 Nõukogu leiab, et aegumistähtaeg katkes alles 23. märtsil 2017, kui hageja esitas talle kõnealuste meetmete võtmisest tekkinud kahju hüvitamise nõude.
- 55 Võimalik kahju, mis tekkis rohkem kui viis aastat enne 23. märtsi 2017 aset leidnud sündmuste tõttu, on seega aegunud ja see kehtib eelkõige kahju hüvitamise nõude suhtes osas, milles see põhineb rakendusmäärusel nr 1245/2011, mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 267/2012.
- 56 Nõukogu lisab, et hagejale kas tekitati kahju enne 23. märtsi 2012 ja seega on tema kahju hüvitamise nõue aegunud või siis tekitati hagejale kahju pärast 23. märtsi 2012, see tähendab kuupäeval, mil esimene loetellu kandmine määrusega nr 267/2012 tühistati.
- 57 Hageja väidab kõigepealt, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 46 kohaselt tuleb aegumistähtaeg kindlaks määrata pigem kahju tekkimise kui kahju hüvitamise nõude aluseks oleva sündmuse toimumise alusel. Esimesest loetellu kandmisest tulenev mittevahaline kahju ilmnes esimest korda 2012. aasta aprillis.
- 58 Seejärel väidab hageja, et mainele tekitatud kahju on jätkuv kahju, mis tekkis alates 2012. aasta aprillist kuni kolmanda loetellu kandmise tühistamiseni.
- 59 Hageja viitab 7. juuni 2017. aasta kohtuotsusele *Guardian Europe vs. Euroopa Liit* (T-673/15, EU:T:2017:377) ja eelkõige selle punktidele 39–42, et väita, et jätkuva kahju puhul on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 46 sätestatud aegumine kohaldatav aegumist katkestava toimingu kuupäevale eelneva enam kui viieaastase ajavahemiku suhtes, ilma et see puudutaks võimalikke õigusi, mis tekkisid pärast seda kuupäeva, ja seda sõltumata nende asjaolude kuupäevast, mis on hüvitamisnõude aluseks.
- 60 Lõpuks märgib hageja, et kahju, mille hüvitamist ta taotleb, on küll tingitud igast nõukogu võetud õigusvastasest piiravast meetmest, kuid see kahju ilmnes alles aja jooksul, peamiselt alates 2012. aasta aprillist.
- 61 Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 46, mida põhikirja artikli 53 esimese lõigu alusel kohaldatakse Üldkohtu menetluses, on liidu lepinguvälise vastutusega seotud asjade aegumistähtaeg viis aastat vastutuse aluseks olevast sündmusest.
- 62 Olgu märgitud, et Euroopa Kohtu põhikirja artikli 46 esimeses lõigus ette nähtud aegumistähtaja eesmärk on esiteks tagada kahju kannatanud isiku õiguste kaitse, kuna tal peab olema piisavalt aega võimaliku hagi esitamise jaoks asjasse puutuva informatsiooni kogumiseks, ning teiseks vältida seda, et kahju kannatanud isik saaks lõputult edasi lükata oma kahju hüvitamise õiguse teostamist. See tähtaeg kaitseb seega lõppkokkuvõttes kahju kannatanud isikut ja kahju tekitamise eest vastutavat isikut (vt selle kohta 8. novembri 2012. aasta kohtuotsus *Evropaiki*

Dynamiki vs. komisjon, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punktid 33 ja 53 ning seal viidatud kohtupraktika, ja 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus HTTS vs. nõukogu, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 49).

- 63 Kohtupraktika kohaselt hakkab see tähtaeg kulgema siis, kui on täidetud kõik hüvitamiskohustuse eelduseks olevad tingimused, ja eelkõige juhtudel, kui vastutuse aluseks on õigustloov akt, hakkab aegumistähtaeg kulgema siis, kui selle akti kahjulikud tagajärjed on tekkinud. Selline lahendus – mille võib üle kanda üksikaktidest tulenevatele kohtuvaidlustele – tähendab, et aegumistähtaeg hakkab kulgema, kui otsuse tagajärjed tekivad isikutele, keda see otsus puudutab (vt selle kohta 19. aprilli 2007. aasta kohtuotsus Holcim (Deutschland) vs. komisjon, C-282/05 P, EU:C:2007:226, punktid 29 ja 30).
- 64 Käesoleval juhul väidab hageja, et mittevarealine kahju, mille hüvitamist ta nõuab, tuleneb esimesest kuni kolmandast loetellu kandmisest ning et esimese loetellu kandmisega kaasnes tema suhtes mõju alles alates 1. detsembrist 2011 kuni 22. märtsini 2012.
- 65 Mis puudutab aga esimest loetellu kandmist, siis tuleb märkida, et aegumistähtaaja esimene katkemine – kui hageja esitas nõukogule kahju hüvitamise nõude – leidis aset alles 23. märtsil 2017, s.o enam kui viis aastat pärast rakendusmääruse nr 1245/2011 vastuvõtmist ja igal juhul pärast selle rakendusmäärusega tekkinud tagajärgede algust 1. detsembril 2011, nagu hageja tunnistas seoses talle tekitatud mittevarealise kahjuga.
- 66 Hageja täpsustab ka, et kuigi kahju, mille hüvitamist ta nõuab, oli tingitud igast nõukogu võetud õigusvastasest piiravast meetmest, tekkis see alles aja jooksul, peamiselt alates 2012. aasta aprillist.
- 67 Siiski tuleb sarnaselt nõukoguga märkida, et sel kuupäeval oli esimene loetellu kandmine kaotanud kehtivuse, kuna 23. märtsil 2012 tehti teine loetellu kandmine, millega esimene kehtetuks tunnistati.
- 68 Olgu lisatud, et hageja argumendiga jätkuva kahju olemasolu kohta, mis tekkis esimesest loetellu kandmisest ja mis ilmnes alles 2012. aasta aprillis, mõjutades kogu ajavahemikku, mil hageja suhtes kehtisid kõnealused piiravad meetmed, ei saa nõustuda ka selle loetellu kandmise osas.
- 69 Sellega seoses tuleb märkida, et erinevalt kohtuasjast, milles tehti 7. juuni 2017. aasta kohtuotsus Guardian Europe vs. Euroopa Liit (T-673/15, EU:T:2017:377), millele hageja tugines jätkuva kahju tõendamiseks, ei tulene käesolevas asjas väidetav mittevarealine kahju hageja enda sõnul mitte ainult ühest õigusvastasest aktist, vaid kolmest eraldiseisvast aktist, nimelt esimesest kuni kolmandast loetellu kandmisest. Lisaks väidab hageja ise, et kahju, mille hüvitamist ta nõuab, tekkis alles alates 2012. aasta aprillist, seega pärast kuupäeva, kui esimene loetellu kandmine lõppes.
- 70 Neil asjaoludel tuleb hageja esitatud kahju hüvitamise hagi osas, milles see puudutab esimesest loetellu kandmisest tekkinud mittevarealise kahju hüvitamist, lugeda aegunuks ja seega vastuvõetamatuks.
- 71 Mis puudutab teist ja kolmandat loetellu kandmist (edaspidi koos „vaidlusalused kanded“), siis tuleb meenutada, et hageja esitas nõukogule oma kahju hüvitamise nõude faksiga 23. märtsil 2017, s.o viis aastat pärast teise loetellu kandmise kuupäeva, ning seejärel esitas ta oma kahju hüvitamise hagi 14. juulil 2017 ehk kahe kuu jooksul pärast seda, kui sai kätte nõukogu

15. mai 2017. aasta kirja, millega tema nõue rahuldamata jäeti. Nii tuleb seda kahju hüvitamise hagi osas, milles selle eesmärk on hüvitada mittevaraline kahju, mis nende kannete tõttu tekkis, lugeda esitatuks Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 46 ette nähtud tähtaega järgides.

Väidetav isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine

- 72 Isikutele õigusi andvate õigusnormide piisavalt selge rikkumise tõendamiseks väidab hageja, et kuna nõukogu on eiranud oma kohustust kontrollida faktilisi asjaolusid ja esitada tõendeid, mis toetavad piiravate meetmete võtmise põhjendusi, on ta piisavalt selgelt rikkunud loetellu kandmise sisulisi tingimusi (esimene etteheide), piisavalt selgelt rikkunud õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (teine etteheide) ning piisavalt selgelt rikkunud õigust era- ja pereelu kaitsele, isikuandmete kaitsele ja ettevõtlusvabadust ning omandiõigust (kolmas etteheide).
- 73 Esimeses etteheites esitab hageja neli argumenti.
- 74 Esimesena väidab hageja, et oma 25. novembri 2014. aasta kohtuotsuses *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu* (T-384/11, EU:T:2014:986), mida kinnitati 30. mai 2017. aasta kohtuotsusega *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), leidis Üldkohus, et isiku põhjendamatu loetellu kandmine ilma piisava faktilise aluseta kujutab endast isikutele õigusi andvate õigusnormide piisavalt selget rikkumist, kuna nõukogul ei ole selle kohustusega seoses kaalutlusruumi ja kuna seda kohustust sätestav reegel ei puuduta eriliselt keerulist olukorda. Hageja lisab, et see reegel sätestati enne vaidlusaluste kannete tegemist 12. detsembri 2006. aasta kohtuotsuses *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran vs. nõukogu* (T-228/02, EU:T:2006:384) ja 14. oktoobri 2009. aasta kohtuotsuses *Bank Melli Iran vs. nõukogu* (T-390/08, EU:T:2009:401) ning et käesoleval juhul nagu kohtuasjas, milles tehti 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu* (T-384/11, EU:T:2014:986), rikkus nõukogu oma kohustust esitada tõendeid tema suhtes piiravate meetmete võtmise põhjendamiseks.
- 75 Teisena, tuginedes 6. septembri 2013. aasta kohtuotsusele *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) ja 18. septembri 2015. aasta kohtuotsusele *HTTS ja Bateni vs. nõukogu* (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650) vaidlusaluste kannete kohta, väidab hageja, et menetluses, mille tulemusel tühistati esimene loetellu kandmine, teatas nõukogu esiteks, et teise loetellu kandmise ajal ei olnud tema käsutuses ei Saksamaa Liitvabariigi esitatud teavet ega New York Timesis 7. juunil 2010 avaldatud artiklit (6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Bateni vs. nõukogu*, T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409, punkt 52), ning teiseks, et ta kandis isikuid ja üksusi sanktsioonide loetellu liidu liikmesriikide taotlusel ilma igasuguse kontrollita.
- 76 Lisaks rõhutab hageja, et 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuses *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) tuvastas Üldkohus, et nõukogu tegi „ilmse hindamisvea“, ja et 18. septembri 2015. aasta kohtuotsuses *HTTS ja Bateni vs. nõukogu* (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650) leidis Üldkohus, et nõukogu tegutsemisviisi iseloomustas „hoolikuse puudumine“.
- 77 Lisaks väidab hageja, et 6. septembri 2013. aasta kohtuotsuse *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) punktides 47 ja 48 tuvastas Üldkohus sõnaselgelt, et ei vaidlustatud aktid ega kiri, mille nõukogu saatis hagejale 23. märtsil 2012, et selgitada, miks tema nimi jäeti nende isikute loetellu, keda süüdistatakse tuumarelvade leviku soodustamises Iraanis, ei sisaldanud vähimatki teavet selle kohta, mis laadi on IRISLi väidetav kontroll HTTSi üle või HTTSi tegevus, mis toimus IRISLi nimel, mis võiks põhjendada teist loetellu kandmist.

- 78 Lõpuks väidab hageja kolmanda loetellu kandmise kohta, et nõukogu esitas mitu dokumenti, kuid need „tõenditeks“ kvalifitseeritud dokumendid ei olnud sobivad selleks, et tõendada sellist seost tema ja IRISLi ning IRISL Europe'i vahel, mis võiks põhjendada tema suhtes piiravate meetmete võtmist. Sellega seoses märgib ta lisaks, et kohtuasjas, milles tehti 30. mai 2017. aasta kohtuotsus *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), tuvastati, et liidu õiguse rikkumine oli piisavalt selge, kui see kestis hoolimata sellise kohtuotsuse kuulutamisest, millega see tunnistati õigusvastaseks, ning et seda põhimõtet tuleb kohaldada kolmanda loetellu kandmisega toime pandud rikkumisele, vaatamata sellele, et teine loetellu kandmine tühistati 6. septembri 2013. aasta kohtuotsusega *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409).
- 79 Kolmandana väidab hageja, et ei esinenud mingeid erilisi raskusi, mis oleksid takistanud nõukogu möönmast, et varasem tegevus ei õigusta iseenesest isiku suhtes piiravate meetmete võtmist, ja et nõukogul ei olnud seega selles osas mingit kaalutlusruumi või tal oli üksnes äärmiselt piiratud kaalutlusruum.
- 80 Neljandana on hageja seisukohal, et nõukogu jättis kolmandal loetellu kandmisel tähelepanuta asjaolu, et 16. septembri 2013. aasta kohtuotsusega *Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu* (T-489/10, EU:T:2013:453) tühistas Üldkohus IRISLi ja teiste viidatud äriühingute, eelkõige SAPIDi ja HDSLi loetellu kandmise, ning et nii toimides olid esitatud „tõendid“ muutunud algusest peale täiesti asjakohatuteks.
- 81 Teise ja kolmanda etteheite kohta väidab hageja, et kuna rikuti kohustust esitada tõendid tema ja IRISLi vahelise seose kohta, siis kaasneb sellega asjaolu, et õigust kohtulikule kaitsele, õigust era- ja perekonnaelu austamisele, õigust isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadust ja omandiõigust on piisavalt selgelt rikutud.
- 82 Nõukogu ja menetlusse astujad vaidlevad hageja kõigile argumentidele vastu.

Liidu lepinguvälisest vastutusest käsitleva kohtupraktika ülevaade

- 83 Tuleb meenutada, et kahju hüvitamise hagi on autonoomne õiguskaitsevahend, mille eesmärk on mitte konkreetse meetme tühistamine, vaid institutsiooni tekitatud kahju hüvitamine (vt selle kohta 2. detsembri 1971. aasta *Zuckerfabrik Schöppenstedt vs. nõukogu*, 5/71, EU:C:1971:116, punkt 3), ja et tühistamishagi ei ole eeltingimus selleks, et esitada Üldkohtule kahju hüvitamise hagi.
- 84 Ühtlasi on Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise eeldus see, et samal ajal on täidetud teatavad tingimused: isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine, kahju tegelik tekkimine ning põhjuslik seos akti vastuvõtjale pandud kohustuse rikkumise ja kannatanutele tekkinud kahju vahel (vt selle kohta 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus *Artegoda vs. komisjon*, C-221/10 P, EU:C:2012:216, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus *HTTS vs. nõukogu*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 32).
- 85 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused ETL artikli 340 teise lõigu tähenduses kumulatiivsed (vt selle kohta 7. detsembri 2010. aasta kohtuotsus *Fahas vs. nõukogu*, T-49/07, EU:T:2010:499, punkt 93, ja 17. veebruari 2012. aasta kohtumäärus *Dagher vs. nõukogu*, T-218/11, ei avaldata, EU:T:2012:82, punkt 34). Sellest tuleneb, et kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata, ilma

et oleks vaja uurida teisi tingimusi (vt selle kohta 9. septembri 1999. aasta kohtuotsus *Lucaccioni vs. komisjon*, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkt 14, ja 26. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus *Dufour vs. EKP*, T-436/09, EU:T:2011:634, punkt 193).

- 86 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et liidu õigusakti õigusvastasuse tuvastamisest, näiteks tühistamishagi raames, ei piisa kahjuks, et järeldada automaatselt liidu lepinguvälise vastutuse tekkimist, mis tuleneb ühe tema institutsiooni õigusvastasest tegevusest. Kohtupraktikas on selle tingimuse täitmiseks nõutud, et hageja tõendaks, et asjaomase institutsiooni tegevus on mitte üksnes õigusvastane, vaid et oleks tuvastatud isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine (vt 5. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Bank Saderat vs. nõukogu*, T-433/15, ei avaldata, EU:T:2019:374, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 87 Lisaks on piisavalt selge rikkumise tõendamise mõeldud selleks, et vältida eelkõige piiravate meetmete valdkonnas olukorda, et ülesannet, mida asjaomane institutsioon peab liidu ja selle liikmesriikide üldistes huvides täitma, pärsitaks riskiga, et ta peab lõpuks hüvitama kahju, mis võib tekkida isikutele, keda tema aktid puudutavad, ilma et üksikisikute kanda jääks siiski varaline või mittevaraline kahju, mis tuleneb asjaomase institutsiooni ilmsetest ja lubamatutest rikkumistest (vt 5. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Bank Saderat vs. nõukogu*, T-433/15, ei avaldata, EU:T:2019:374, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 88 Nimelt võib suurem eesmärk säilitada rahu ja rahvusvaheline julgeolek kooskõlas ELL artiklis 21 ette nähtud liidu välistegevuse eesmärkidega õigustada teatud ettevõtjatele põhjustatavaid negatiivseid tagajärgi – isegi kui need on märkimisväärsed –, mis tulenevad selle keskse eesmärgi saavutamise huvides liidu võetud aktide rakendamisest (5. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Bank Saderat vs. nõukogu*, T-433/15, ei avaldata, EU:T:2019:374, punkt 50).

10. septembri 2019. aasta kohtuotsuses HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P) kehtestatud põhimõtted

- 89 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktis 33 meenutas Euroopa Kohus, et isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine on aset leidnud juhul, kui asjaomane institutsioon on ilmselgelt ja raskelt eiranud oma kaalutusõiguse piire, ning selle tuvastamisel tuleb arvesse võtta eelkõige lahendatavate olukordade keerukust, rikutud õigusnormi selguse ja täpsuse astet ning selle kaalutusruumi ulatust, mille rikutud õigusnorm liidu institutsioonile annab.
- 90 Sellega seoses rõhutas Euroopa Kohus esimesena 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktis 34, et liidu õigusnormi piisavalt selge rikkumise nõue tuleneb vajadusest kaaluda ühelt poolt isikute kaitset institutsioonide õigusvastase tegevuse eest ja teiselt poolt kaalutusruumi, mis peab nendel institutsioonidel olema, et nende tegevust ei halvataks. Selline kaalumise on eriti oluline piiravate meetmete valdkonnas, kus takistused teabe kättesaamisel muudavad sageli väga keeruliseks hindamise, mille nõukogu peab tegema.
- 91 Teisena märkis Euroopa Kohus 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktis 43, et liidu lepinguvälise vastutuse võib kaasa tuua vaid sellise rikkumise tuvastamine, mida tavapäraselt ettevaatlik ja hoolas haldusorgan ei oleks analoogilises olukorras toime pannud.
- 92 Kolmandana leidis Euroopa Kohus 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktides 44 ja 46, et parameetrid, mida tuleb liidu õigusnormi piisavalt selge rikkumise hindamisel arvesse võtta, on kõik seotud asjaomase institutsiooni otsuse

vastuvõtmise või tegevuse toimumise kuupäevaga ja et sellest järeldub, et liidu õigusnormi piisavalt selget rikkumist tuleb tingimata hinnata lähtuvalt olukorrast, milles institutsioon sel konkreetsel kuupäeval tegutses.

- 93 Neljandana tuvastas Euroopa Kohus 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktis 41, et kui määrus, millega piirav meede on võetud, tühistatakse Üldkohtu otsusega, mis on omandanud seadusjõu, oli liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise esimese tingimuse esimene pool – see tähendab isikutele õigusi andva liidu õigusnormi rikkumine – juba täidetud seoses selle määrusega.
- 94 Viiendana tõdes Euroopa Kohus 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktides 77–79, et meetmete võtmisel tuleb võrdsustada teise isiku või üksuse kontrolli all olemine ja teise isiku või üksuse nimel tegutsemine. Ta märkis, et seda järeldust toetab selle sätte eesmärgi analüüs, milleks on võimaldada nõukogul võtta tõhusaid meetmeid isikute suhtes, kes on seotud tuumarelvade levikus osalevate ettevõtjatega, ja välistada sellistest meetmetest kõrvalehoidmine. Lisaks täpsustas ta, et seda järeldust kinnitab ka määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 2 punkti d kontekst.

Üldkohtu hinnang

- 95 Eespool punktides 83–94 meenutatud põhimõtetest lähtudes tuleb kontrollida, kas liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused on käesoleval juhul täidetud.
- 96 Sissejuhatuseks tuleb eespool punktis 93 märgitud arvesse võttes märkida, et kuna vaidlusalused kanded tühistati vastavalt 6. septembri 2013. aasta kohtuotsusega Bateni vs. nõukogu (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) ja 18. septembri 2015. aasta kohtuotsusega HTTS ja Bateni vs. nõukogu (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650), mis on omandanud seadusjõu, siis on liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise esimese tingimuse esimene pool – see tähendab isikutele õigusi andva liidu õigusnormi rikkumine – juba täidetud seoses nende kannetega. Seega tuleb järgmiseks analüüsida, kas hageja esitatud asjaolud võimaldavad tõendada, et need loetellu kandmised kujutavad endast isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist.

– Esimene etteheide, et loetellu kandmise sisulisi tingimusi on piisavalt selgelt rikutud, eirates kohustust kontrollida faktilisi asjaolusid ja esitada tõendeid, mis toetavad piiravate meetmete võtmise põhjendusi

- 97 Üldkohtul tuleb kontrollida, kas nõukogu on vaidlusaluste kannete tegemisel piisavalt selgelt rikkunud õigusnormi, mille eesmärk on anda õigusi isikutele, võttes arvesse ainult tõendeid, mis olid tema käsutuses nende kannete tegemise ajal.
- 98 Kõigepealt tuleb meenutada tõendeid, mis olid nõukogul esimese loetellu kandmise ajal, kuna see on osa kontekstist, milles vaidlusalused kanded tehti. Täpsemalt märkis nõukogu, et esimene loetellu kandmine põhines asjaolul, et hageja oli IRISLi direktor kuni 2008. aastani, enne kui ta kolis Euroopasse ja asutas HTTSi. Ta märkis samuti, et viimati nimetatud äriühingu asukoht oli Hamburgis (Saksamaa), aadressil Schottweg 7, ja et IRISLi Euroopa tütarettevõtja IRISL Europe'i asukoht oli Hamburgis, aadressil Schottweg 5. Sarnaselt sellega, mida väitis nõukogu, tuleb märkida, et esimese loetellu kandmise kuupäeval oli nõukogule nimelt teada HTTSi aadress, nagu nähtub määruse nr 423/2007 V lisas toodud tuvastamisandmetest redaktsioonis, mis pärineb rakendusmääruse nr 668/2010 lisa III osa punkti 1 alapunktidest d ja j.

- 99 Lisaks väitis nõukogu, et tema käsutuses on ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonid 1803 (2008) ja 1929 (2010) IRISLi kohta ning julgeolekunõukogu sanktsioonide komitee aruanne, milles tuvastati, et see äriühing oli kolmel korral rikkunud julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1747 (2007) kehtestatud relvaembargot. Esiteks, nagu nõukogu õigesti märkis, tuleneb tõend selle kohta, et need dokumendid olid tema valduses, asjaolust, et neid on mainitud põhjendustes, mis puudutavad IRISLi kandmist otsuse 2010/413 II lisa III osasse ja rakendusmääruse nr 668/2010 lisa III osasse.
- 100 Teiseks ei seatud kahtluse alla nimetatud aruandes tuvastatud kolme relvaembargo rikkumise sisulist õigsust ega ka selle aruande sisu, kuna sellest nähtub, et IRISL oli tegutsenud selleks, et hoida kõrvale võetud meetmetest, viies oma tegevuse üle teistele ettevõtjatele, ning tema asukoht Euroopas oli lähedal HTTSi omale – kes oli hageja asutatud ja juhitud. Nagu nõukogu sisuliselt märkis, oli tegemist kaudsete tõenditega esimese loetellu kandmise tarbeks, kuna see loetellu kandmine oli IRISLi ja pealegi ka HDSLi loetellu kandmise otsene tagajärg, arvestades, et HDSLi – kelle nimel HTTS tegutses – nimi oli kantud otsuse 2010/413 II lisa III osasse ja rakendusmääruse nr 668/2010 lisa III osasse kui üksus, kes tegutses ise IRISLi nimel.
- 101 Lisaks tuleb märkida, et hageja ei ole vaidlustanud, et IRISL Europe'i asukoht on geograafiliselt lähedane HTTSi asukohale. Ta tunnistas isegi kohtuistungil seoses selle lähedusega, et vaidlusaluste kannete tegemise ajal oli HTTSil võimalik kasutada IRISL Europe'i töötajaid, kuna IRISL Europe oli andnud osa oma personalist tema käsutusse.
- 102 Lõpuks väitis nõukogu – ilma et hageja oleks faktiliste asjaolude sisulisele õigsusele vastu vaieldud –, et esimese loetellu kandmise ajal tegutses HTTS, kelle direktor oli hageja, laevaagendina HDSLi nimel, keda peeti tihedalt seotuks IRISLiga, kuna tema nimi oli samuti kantud nende üksuste loeteludesse, keda kahtlustati 26. juulil 2010 Iraanis tuumarelva leviku alases tegevuses, põhjendusega, et ta „tegutseb IRISLi nimel, teostades IRISLi laevu kasutades konteineroperatsioone“, ja et N. Bateni oli IRISLi direktor kuni 2008. aastani, enne kui ta kolis Euroopasse ja asutas HTTSi.
- 103 Teise loetellu kandmise aluseks olnud asjaolusid tuleb uurida seda konteksti arvesse võttes. Nõukogu täpsustas, et teine loetellu kandmine põhines peamiselt täpsel ja vaidlustamata asjaolul, et hageja oli kuni 2008. aastani IRISLi direktor ning oli esimese loetellu kandmise ajal HTTSi direktor. Ta märkis, et see ilmneb pealegi ilmselgelt 17. jaanuari 2012. aasta kirjast, milles hageja vaidlustas esimese loetellu kandmise põhjendused.
- 104 Kolmanda loetellu kandmise kohta täpsustas nõukogu, et enne selle meetme võtmist olid hagiavalduse lisades A.3 ja A.5 nimetatud dokumendid samuti saadaval ja hagejale edastatud. Tegemist oli eelkõige avaliku allikaga, nimelt New York Timesi 7. juuni 2010. aasta artikliga „Companies Linked to IRISL“, mis sisaldas loetelu 66 ettevõtjast, nende hulgas hageja ja HDSL, kellel oli seos IRISLiga ja kellele viimane oli laevu üle andnud, ja dokumentidega, mis tõendavad asjaolu, et hageja oli alates 2009. aastast IRISL Europe'i juht ja alates 2010. aastast HTTSi juht.
- 105 Lisaks ilmneb hagiavalduse lisadest A.3 ja A.5, et enne kolmandat loetellu kandmist edastas nõukogu hagejale rea asjaolusid, mis võimaldasid tõendada seda, et hageja oli IRISLi direktor kuni 2008. aastani, seejärel IRISL Europe'i direktor ning et HTTS pakkus SAPIDi ja HDSLi Euroopa agendina esmatähtsaid laevade agenteerimisteenuseid.

- 106 Lisaks väitis nõukogu, et kolmanda loetellu kandmise ajal võttis ta arvesse resolutsiooniga 1929 (2010) loodud eksperdirühma 12. juuni 2012. aasta lõpparuannet ning nimetatud eksperdirühma 5. juuni 2013. aasta lõpparuannet, millest nähtub, et IRISL oli edastanud laevu kahele seotud äriühingule, nimelt HDSLile ja SAPIDile. Lisaks olid IRISL ja temaga seotud äriühingud alates 2008. aastast teinud palju muudatusi laevade tegeliku omaniku ja registreeritud omaniku ning nende laevade kohta, mille omanik oli IRISL, ning IRISLiga seotud äriühingud vahetasid pidevalt nime, seda, millise lipu all nad sõidavad, ja registreeritud omanikku. On oluline rõhutada, et ÜRO eksperdirühma lõplike aruannete kättesaadavuse osas on selge, et need kujutavad endast rahvusvaheliselt tunnustatud faktilisi asjaolusid.
- 107 Lisaks täpsustas nõukogu, et kolmanda loetellu kandmise ajal oli tema käsutuses avalik teabeallikas, eelkõige Iran Watchi 2. augusti 2012. aasta aruanne ning Saksamaa Liitvabariigi avaldused menetluses, milles tehti 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409). Saksamaa Liitvabariigi avaldustest nähtub esiteks, et HTTSil olid suhted HDSLiga, mis asutati 2009. aasta kevadel IRISLi erastamise raames; teiseks, et 2009. aasta novembri lõpus võttis HDSL üle IRISLi konteinerlaevade laevastiku ja et samal ajal asutati HTTS ainsa eesmärgiga hoida kõrvale IRISLi vastu suunatud piiravatest meetmetest; kolmandaks, et HTTS jääb HDSLi agendiks Euroopas, samas kui IRISL Europe jääb IRISLi agendiks selle äriühingu ülejäänud laevastiku osas, ja neljandaks, et HTTSi kogu tegevus toimub IRISLi jaoks.
- 108 Sellega seoses on oluline täpsustada, et need avaldused olid nõukogu käsutuses kolmanda loetellu kandmise ajal, kuna viide nendele avaldustele on esitatud 12. juuni 2013. aasta kohtuotsuses *HTTS vs. nõukogu* (T-128/12 ja T-182/12, ei avaldata, EU:T:2013:312), nagu nähtub selle kohtuotsuse punktist 53, ning et see kohtuotsus tehti enne kolmandat loetellu kandmist.
- 109 Lõpuks täpsustas nõukogu vastuseks Üldkohtu poolt kohtuistungil esitatud küsimusele kolmanda loetellu kandmise kohta, et hagiavalduse lisades A.3 ja A.5 mainitud asjaolud, millele on viidatud eespool punktides 104 ja 105, olid selle kande tegemise ajal tema valduses ja Üldkohus võttis neid arvesse menetluses, milles tehti 18. septembri 2015. aasta kohtuotsus *HTTS ja Bateni vs. nõukogu* (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650).
- 110 Kõigest eeltoodust tuleneb, et nõukogu on käesolevas menetluses esitanud tõendid selle kohta, et kõnealuste piiravate meetmete võtmise ajal oli nõukogul rida kaudseid tõendeid ja et ta ei teinud vaidlusaluseid kandeid ilma igasuguse tõendusmaterjalita.
- 111 Lisaks ei ole hageja argument, mille kohaselt tõend raske ja ilmselge rikkumise kohta käesolevas asjas tuleneb otseselt esiteks nõukogu avaldustest selles menetluses, milles tehti 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409), ning teiseks sellest kohtuotsusest ja 18. septembri 2015. aasta kohtuotsusest *HTTS ja Bateni vs. nõukogu* (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650), tõend sellest, et nõukogu on toime pannud isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumise.
- 112 Nimelt, mis puudutab esiteks nõukogu avaldusi menetluses, milles tehti 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409), siis tuleb märkida, et vastupidi hageja väidetele ei tunnistanud nõukogu selles menetluses, et ta kandis hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse üksnes liikmesriikidelt pärit teabe põhjal ja ilma igasuguste tõenditeta. Ta piirdus väitega, et üks liikmesriik teavitas teda asjaolust, et hageja oli IRISL Europe'i direktor, mis on asjaolu, mida ei olnud mainitud teise loetellu kandmise põhjendustes ja mida Üldkohus seega ei analüüsinud teise loetellu kandmise peale esitatud hagi

raames. Lisaks, ehkki nõukogu teatas kohtuistungil kohtuasjas, milles tehti see kohtuotsus, et tal ei olnud teise loetellu kandmise hetkel ei Saksamaa Liitvabariigi esitatud teavet ega ka New York Times'i 7. juuni 2010. aasta artiklit, siis nähtub, et loetellu kandmine ei põhinenud ainult nendel kahel tõendil, vaid suuremal arvul kaudsetel tõenditel. Seda järeldust toetavad eespool punktides 98–103 esitatud tõendid.

- 113 Mis puudutab teiseks 6. septembri 2013. aasta kohtuotsust *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409), mille kohaselt Üldkohus leidis, et nõukogu on teinud „ilmselge hindamisvea“, ning 18. septembri 2015. aasta kohtuotsust *HTTS ja Bateni vs. nõukogu* (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650), siis tuleb kõigepealt täpsustada, et ilmselt hindamisviga tühistamishagi põhjendamiseks esitatud väitena tuleb eristada kaalutusõiguse piiride ilmselgest ja raskest ületamisest, millele kahju hüvitamise nõude raames tuginetakse selleks, et tuvastada isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist.
- 114 Nagu nähtub 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse *HTTS vs. nõukogu* (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktist 44 ja nagu on täpsustatud eespool punktis 92, on parameetrid, mida tuleb isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumise hindamisel arvesse võtta, kõik seotud asjaomase institutsiooni otsuse vastuvõtmise või tegevuse toimumise kuupäevaga.
- 115 Seda tehes ei saa hageja argumente, mis puudutavad 6. septembri 2013. aasta kohtuotsust *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) ja 18. septembri 2015. aasta kohtuotsust *HTTS ja Bateni vs. nõukogu* (T-45/14, ei avaldata, EU:T:2015:650), võtta arvesse asjaoludena, mis olid kättesaadavad vaidlusaluste kannete kuupäeval, et hinnata, kas nõukogu on nende kannetega seoses raskelt ja ilmselgelt rikkunud õigusnormi, mille eesmärk on anda isikutele õigusi.
- 116 Mis puudutab lõpuks argumenti, et kolmas loetellu kandmine toimus pärast 6. septembri 2013. aasta kohtuotsust *Bateni vs. nõukogu* (T-42/12 ja T-181/12, ei avaldata, EU:T:2013:409) ning et 25. novembri 2014. aasta kohtuotsuse *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu* (T-384/11, EU:T:2014:986) alusel on selle kandega seoses raskelt ja ilmselgelt rikutud õigusnormi, mille eesmärk on anda isikutele õigusi, siis tuleb märkida, et selle kohtuotsuse tegemise kuupäeva ja kolmanda loetellu kandmise kuupäeva vahel lisati otsusega 2013/497 otsuse nr 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti b ning määrusega nr 971/2013 lisati määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti e uus ja laiem loetellu kandmise kriteerium kui see, mis käsitles IRISLi omandis või kontrolli all olevaid juriidilisi isikuid, üksusi või asutusi. Kuna selles uues kriteeriumis on nimetatud ka „IRISLile või selle omanduses või kontrolli all olevatele või tema nimel tegutsevatele üksustele kindlustust või muid esmatähtsaid teenuseid pakkuvad [...] isikud, üksused [...]“, ei piirdunud see mitte ainult IRISLi omanduses, kontrolli all olevate või tema nimel tegutsevate isikutega, vaid ka isikutega, kes osutavad teenuseid üksustele, kes on selle äriühingu omanduses, kontrolli all või tegutsevad tema nimel.
- 117 Ka ei piirdunud nõukogu vaidlusalustesse loeteludesse kolmanda kande tegemisel teise loetellu kandmise põhjenduse kordamisega. Kolmandat loetellu kandmist põhjendati eelkõige asjaoluga, et hageja oli HTTSi tegevdirektor, kes on peaagent ning osutab põhilisi agenditeenuseid SAPIDile ja HDSLile. Seega põhines hageja uus loetellu kandmine uuel loetellu kandmise kriteeriumil, nimelt oluliste teenuste osutamisel IRISLi nimel tegutsevatele üksustele.
- 118 Mis puudutab hageja argumenti, et nõukogu tegevus käesolevas asjas oli samasugune nagu kohtuasjas, milles tehti 25. novembri 2014. aasta kohtuotsus *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu* (T-384/11, EU:T:2014:986), siis tuleb täpsustada, et kuigi selles kohtuotsuses leidis Üldkohus, et

nõukogu oli õigusnormi rikkunud, kusjuures tal ei olnud kaalutlusruumi, siis tulenes see asjaolust, et tal ei olnud kõnealuse meetme võtmise kuupäeval teavet või tõendeid, mis kinnitaks hageja suhtes nende piiravate meetmete võtmise põhjendusi, ja et ta oli seega rikkunud kohustust, mis juba kõnealuste sätete vastuvõtmise kuupäeval tulenes Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast ja millega seoses nõukogul ei olnud kaalutlusõigust (vt selle kohta 5. juuni 2019. aasta kohtuotsus *Bank Saderat vs. nõukogu*, T-433/15, ei avaldata, EU:T:2019:374, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 119 Käesolevas kohtuasjas ei ole aga küsimus selles, kas nõukogu täitis kohustust esitada tõendeid vaidlusaluste kannete põhjendamiseks. Käesolevas asjas tuleb nimelt kindlaks teha, kas nõukogu on sellega, et ta tegi vaidlusalused kanded tõendite alusel, mis olid tema valduses nende kannete tegemise kuupäeval, eelkõige need, mis on esitatud eespool punktides 98–109, toime pannud piisavalt selge rikkumise, mis võib kaasa tuua liidu lepinguvälise vastutuse. Sellega seoses tuleb arvesse võtta nõukogu kaalutlusruumi hinnata piiravate meetmete põhjendamiseks kasutatud kaudseid tõendeid.
- 120 Vastuseks hageja argumendile, et vaidlusaluste kannete vastuvõtmisel ei olnud mingit erilist raskust, mis oleks takistanud nõukogul asuda seisukohale, et varasema tegevusega ei saa iseenesest põhjendada piiravate meetmete võtmist isiku suhtes, ja et nõukogul ei olnud seega selles osas mingit kaalutlusruumi või et tal oli üksnes äärmiselt piiratud kaalutlusruum, tuleb meenutada, et teine loetellu kandmine tugines asjaolule, et hageja oli olnud HTTSi direktor ning et seda äriühingut oli karistatud selle eest, et ta tegutses IRISLi nimel, ning samuti IRISLi õigusdirektor, ja et kolmas loetellu kandmine tugines asjaolule, et hageja tegutses IRISLi nimel, oli olnud kuni 2008. aastani IRISLi direktor ja seejärel IRISL Europe'i tegevdirektor ja lõpuks HTTSi tegevdirektor, kes on peaagent ning osutab põhilisi agenditeenuseid SAPIDile ja HDSLile, kes olid mõlemad määratud kui üksused, kes tegutsevad IRISLi nimel.
- 121 Vaidlusalused kanded põhinesid seega nii isiklikul seosel hageja ja IRISLi vahel kui ka asjaolul, et hagejal oli juhtimisroll sellises äriühingus, mis oli IRISLi kontrolli all või omanduses, nimelt HTTSis, kes osutas olulisi teenuseid muudele äriühingutele, mis olid väidetavalt IRISLi kontrolli all või omanduses, eelkõige HDSLile ja SAPIDile.
- 122 Mis puudutab küsimust, kas isiku varasem tegevus võis piisavalt põhjendada piiravate meetmete võtmist tema suhtes või kas peavad esinema ka muud kaudsed tõendid, tuleb igal juhul märkida, et asjaoludest sõltuvalt võib varasem tegevus olla piisav põhjendus piirava meetme võtmiseks (vt analoogia alusel 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus *Tomana jt vs. nõukogu ja komisjon*, C-330/15 P, ei avaldata, EU:C:2016:601, punkt 86).
- 123 Veel tuleb lisada, et vaidlusaluste kannete tegemise kuupäeval jättis mõiste „teise üksuse omandis või kontrolli all olev“ äriühing nõukogule piiravate meetmete valdkonnas samuti kaalutlusruumi. Lisaks, kuigi 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuses HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) täpsustas Euroopa Kohus mõistete „kuuluvad“ ja „kontrolli all“ sisu, tuleb märkida, et see kohus kinnitas nimetatud kohtuotsuse punktis 70 seda, mida Üldkohus 13. detsembri 2017. aasta kohtuotsuses HTTS vs. nõukogu (T-692/15, EU:T:2017:890) märkis – nimelt et piiravate meetmete valdkonnas ei ole mõistel „teise üksuse omandis või kontrolli all olev äriühing“ sama ulatust kui üldiselt äriühinguõiguses, kui tuleb tuvastada sellise äriühingu majanduslikku vastutust, kes on õiguslikult mõne muu äriüksuse otsustuskontrolli all. Euroopa Kohus on piiravate meetmete valdkonnas eelistanud mõiste „kontroll“ üsna laia määratlust ega ole mõisteid „omandis“ ja „kontrolli all“ kitsalt määratlenud, nagu nähtub sisuliselt 10. septembri 2019. aasta kohtuotsuse HTTS vs. nõukogu (C-123/18 P, EU:C:2019:694) punktides 74 ja 75.

- 124 Järelikult tuleb sarnaselt nõukogu ja komisjoniga asuda seisukohale, et vaidlusaluste kannete tegemise kuupäeval võis esineda ebaselgus mõiste „teise üksuse omanduses või kontrolli all olev äriühing“ täpse sisu osas ning et järelikult oli nõukogul teatav kaalutlusruum nende tõendite hindamisel, mis võivad tõendada, et HTTS – kelle direktor hageja oli – oli sellise äriühingu omanduses või kontrolli all, kes on Iraani tuumaenergiaalase tegevusega otseselt seotud või toetab seda.
- 125 Viimaseks esitas hageja argumendi, et nõukogu jättis kolmanda kande tegemisel tähelepanuta asjaolu, et 16. septembri 2013. aasta kohtuotsusega Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (T-489/10, EU:T:2013:453) tühistas Üldkohus IRISLi ja teiste tema viidatud äriühingute, eelkõige SAPIDI ja HDSL-i loetellu kandmise ning et seetõttu olid esitatud „tõendid“ algusest peale täiesti asjakohatud. Nagu Euroopa Kohus märkis 31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsuse Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (C-225/17 P, EU:C:2019:82) punktis 48, ei seadnud 16. septembri 2013. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu (T-489/10, EU:T:2013:453) kahtluse alla resolutsiooniga 1747 (2007) kehtestatud relvaembargo kolme rikkumise toimumist. Selle kohtuotsuse punktis 66 leidis Üldkohus, et „näib põhjendatud asuda seisukohale, et asjaolu, et IRISLid olid seotud kolme juhtumiga, mis puudutasid sõjalise varustuse vedamist resolutsiooni 1747 (2007) punktis 5 ette nähtud keeldu rikkudes, suurendab ohtu, et nad osalevad ka juhtumites, mis puudutavad tuumarelvade levikuga seotud varustuse vedu“.
- 126 Järelikult ei tulene IRISLi, SAPIDI ja HDSL-i nimede loeteludesse kandmise tühistamisest pärast teist ja kolmandat loetellu kandmist, et nõukogu oleks rikkunud loetellu kandmise sisulisi tingimusi, mis tooks kaasa liidu lepinguvälise vastutuse.
- 127 Kõigest eeltoodust nähtub, et vastupidi sellele, mida väidab hageja oma esimeses etteheites, oli nõukogul teise ja kolmanda kande tegemise ajal teavet, mida võis pidada kaudseteks tõenditeks selle kohta, et hagejal olid sidemed IRISLiga ja ta võis tegutseda IRISLi nimel Euroopas ning tegutseda IRISLi huvides HTTS-i siseselt.
- 128 Ehkki nõukogu tegi teise ja kolmanda loetellu kandmise ajal ilmse hindamisvea, tuginedes viidatud asjaoludele, ei saa neil asjaoludel seega järeldada, et see viga oli ilmne ja lubamatu ning et tavapäraselt ettevaatlik ja hoolas haldusorgan ei oleks seda viga analoogses olukorras teinud (vt analoogia alusel 5. juuni 2019. aasta kohtuotsus Bank Saderat vs. nõukogu, T-433/15, ei avaldata, EU:T:2019:374, punkt 73).
- 129 Seega tuleb asuda seisukohale, et vaidlusaluste kannete tegemise kuupäevadel ei kaldunud nõukogu kõrvale tavapäraselt ettevaatliku ja hoolsa haldusorgani käitumisest.
- 130 Sellest lähtuvalt tuleb tagasi lükata esimene etteheide, et nõukogu ei olnud tõendanud piisavate tõendite alusel, et hageja oli IRISLi kontrolli all.

– *Teine etteheide, et on piisavalt selgelt rikutud põhiõigust tõhusale kohtulikule kaitsele*

- 131 Mis puudutab teist etteheidet, siis ilmneb toimikust, et hageja sai vajaliku teabe, et mõista põhjuseid, miks tema suhtes võeti piiravad meetmed, ning et tal oli võimalik väita, et tema suhtes võetud piiravad meetmed on õigusvastased, ning saavutada nende tühistamine.

- 132 Ühtlasi tuleb meenutada, et kuna hageja esitas hagi teda puudutavate piiravate meetmete vastu ja Üldkohus need meetmed tühistas, siis ei saa väita, et tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele oleks siinses asjas piisavalt selgelt rikutud (vt selle kohta 10. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Bank Refah Kargaran vs. nõukogu*, T-552/15, ei avaldata, EU:T:2018:897, punkt 51).
- 133 Seetõttu tuleb teine etteheide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- *Kolmas etteheide, et on piisavalt selgelt rikutud õigust era- ja perekonnaelu austamisele, õigust isikuandmete kaitsele ning ettevõtlusvabadust ja omandiõigust*
- 134 Mis puudutab kolmandat etteheidet, siis tuleb sarnaselt nõukoguga märkida, et hageja argumente ei toeta tõendid ja need ei vasta seega kodukorra artikli 76 punktis d esitatud nõuetele.
- 135 Sellega seoses tuleb meenutada, et kodukorra artikli 76 punkti d kohaselt peab hagiavaldus sisaldama lühiülevaadet esitatud väidetest. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab selline ülevaade olema piisavalt selge ja täpne, et kostja saaks end kaitsta ja Üldkohus saaks vajaduse korral hagi lahendada ilma täiendavat teavet küsimata. Selleks et hagi oleks vastuvõetav, peavad selle aluseks olevad peamised faktilised ja õiguslikud asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist endast, ja selle eesmärk on tagada õiguskindlus ja korrakohane õigusemõistmine. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb iga väidet, mida ei ole piisavalt kirjeldatud menetluse algatusdokumendis, pidada vastuvõetamatuks. Analoogseid nõudeid tuleb järgida, kui väite põhjendamiseks esitatakse etteheide. Seda avalikul huvil põhinevat asja läbivaatamist takistavat asjaolu peab liidu kohus tõstatama omal algatusel (vt selle kohta 12. mai 2016. aasta kohtuotsus *Itaalia vs. komisjon*, T-384/14, ei avaldata, EU:T:2016:298, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus *Kampete vs. nõukogu*, T-164/18, ei avaldata, EU:T:2020:54, punkt 112).
- 136 Käesolevas asjas tuleb aga märkida, et hagiavalduses piirdub hageja viidatud põhimõtete sisu meenutamise, esitamata ühtegi tõendit, et tõendada õiguse era- ja perekonnaelu austamisele, õiguse isikuandmete kaitsele ning ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse selget rikkumist. Lisaks täpsustas hageja kohtuistungil Üldkohtu küsimusele vastates, et küsimusi, mida ta käsitles selles osas, mis käsitleb tema suhtes piiravate meetmete võtmisest tuleneva mittevarelise kahju olemasolu, ei saa kasutada nende põhiõiguste piisavalt selge rikkumise tõendamisel.
- 137 Eeltoodust tuleneb seega, et hageja ei ole õiguslikult piisavalt kirjeldanud argumenti, milles väidetakse, et eespool mainitud põhiõigusi on väidetavalt piisavalt selgelt rikutud.
- 138 Järelikult tuleb kolmas etteheide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 139 Kõigest eeltoodust tuleneb, et hagi tuleb tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja analüüsida, kas liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise muud tingimused on täidetud.

Kohtukulud

- 140 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 141 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1 kannavad menetluse astunud institutsioonid ise oma kohtukulud.

142 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt nõukogu nõudele hageja kanda, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud. Komisjoni kohtukulud tuleb jätta tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja jätta see osaliselt põhjendamatusse tõttu rahuldamata.**
- 2. Jätta N. Bateni kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**
- 3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Kanninen

Jaeger

Porchia

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. juulil 2021 Luxembourgis.

Allkirjad